

behøver kun at nævne dette, for at Medlemmerne skal have det i deres Erindring. Naar man mente og mener, at et retfærdigt Valg her i Landet ikke vilde være muligt, uden at man gik til en ny Valglov, kan der rettes den Bøje mod det afgaaede Ministerium, at det ikke for længe siden har fremsat Forslag til en saadan. Og efter hvad vi har hørt i Dag om den Overenskomst, der er truffet mellem de to tidligere Regeringspartier og bekræftet gennem et Brev fra den tidligere Statsminister, maa man synes, at det er endnu mere mærkeligt, at Ministeriet ikke tidligere indbragte Forslag til en ny Valglov. Denne Overenskomst blev truffet umiddelbart foran Valget i 1918, og den blev truffet mellem de to Partier, uden at de øvrige Partier fik nogen Besked derom. Medens vi ved Valget forud mente, at under Krigen var det rimeligt, at alle Partier fik Besked, havde man umiddelbart foran dette Valg sluttet en saadan Særoverenskomst.

Nogen Besked fik vi jo om, hvad man tilsigtede, idet der blev sagt paa Vælgermøderne fra flere Sider, at Valget kun skulde gælde til efter Krigen; naar Krigen var forbi, skulde vi have nyt Valg. Det blev sagt, at det Valg, der fandt Sted i 1918, gjaldt ikke Programmerne, det gjaldt ikke Partiernes Formaal, men alene Krigssituationen, og det blev fremstillet, som om det var overordentlig farligt at holde Valg, hvis det skulde være Partiernes Formaal, der dannede Grundlaget, og hvis det skulde ende med et Ministerskifte. Det blev endog fremstillet, som om vi risikerede at komme i Krig, hvis vi skiftede Ministerium. Om der var mange, der troede dette, skal jeg ikke kunne sige, men der var adskillige, det ved vi, ikke mindst herinde i Hovedstaden, der troede, at der var en saadan Risiko forbundet dermed. Da saa Krigen var forbi, vilde det dog have været naturligt, at Ministeriet straks havde fremsat Forslag til en ny Valglov; men det skete ikke. Det var først nu i November 1919, at man fremsatte et saadant Forslag, og man nøjedes da ikke med at komme med Forslag om en midlertidig Ændring, hvad der var saa meget mærkeligere, som vi staar overfor Genforeningen med Sønderjylland. Det, man foreslog, var meget indgribende Ting vedrørende den nugældende Valglov, og den anden Afdeling af Forslaget var heller ikke af den Art, at man kan sige, at det kun var Meningen gennem den at forberede Stillingen, indtil vi fik Sønderjyderne med.

Hvad selve Valgloven angaar, lægger

jeg ikke Skjul paa, at jeg har ment og mener fremdeles, at Valg i større Kredse er at foretrække fremfor Valg i Enmandskredse med alle disse Suppleringsmandater; men naar jeg har foretrukket Valg i større Kredse, har jeg ment, at det virkelig skulde være Valg i større Kredse og intet ud derover. Man skulde ikke have disse Suppleringsmandater. Der har alle Dage vist sig at være og vil alle Dage blive noget mærkværdigt ved en Folkerepræsentation, der ikke har den fornødne Stedfæstelse, som man maa kræve af Repræsentanterne. Men saaledes som Forslaget til Valglov nu foreligger, med 29 Suppleringsmandater og kastet ind umiddelbart foran Valget, er jeg ikke i Tvivl om, at jeg bør stemme derimod. Det vilde have været naturligt, har jeg sagt, om Ministeriet havde fremsat Forslag baade til Forandring af Valgloven og Forandring af Grundloven, snarest muligt efter at Tyskland var brudt sammen og Krigen var afsluttet; men dette er ikke sket. Det vilde have været naturligt, fordi det vilde have været godt at faa nye Valg efter de Begivenheder, der har fundet Sted. Det vilde have været godt at faa en Rigsdag under Ledelse af et Ministerium, som havde navnlig to Opgaver, nemlig den at afvikle Krigslovgivningen og de mange Tvangsforanstaltninger, som Krigen har ført med sig, og den tilbørlig at forberede Genforeningen med Sønderjylland. Dette var sket bedst efter et Valg, hvor en Rigsdag, et Folketing havde faaet Mandat netop til at faa ordnet disse Sager, det var det, der først og fremmest skulde arbejdes paa.

Jeg skal ikke opholde mig ved, hvad der skete med Hensyn til Afviklingen af Krigslovgivningens Tvangsforanstaltninger. Derom har vi jo ført mange og vidtløftige Forhandlinger i Fjor. Men jeg skal — foranlediget ved de Udtalelser, som er faldet her af det ærede Medlem fra Kalundborg (Rode) — udtale mig om, hvorledes det er gaaet med det sønderjydske Spørgsmaal. Det ærede Medlem spurgte om Venstres Stilling til denne Sag. Det kan sikkert ikke være for sin egen Skyld, han har spurgt derom, thi det ærede Medlem kan ikke være uvidende om Venstres Stilling her, og specielt kan han aldeles ikke være uvidende om min Stilling til denne Sag. Saa sent som Paaskenatten paa Amalienborg udtalte jeg mig derom, rejste dette Spørgsmaal som et Spørgsmaal, Partiformændene ved en saadan Lejlighed ikke kunde lade ligge, og udtalte klart, hvorledes jeg saa paa det. Men jeg